රටට වැඩ කළ ජෝන් කොතලාවල

ජෙනරාල් ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල මහතාගේ 42 වැනි ගුණ සැමරුම හෙටට (2) යෙදේ. මේ ලිපිය ඒ නිමිත්තෙනි.

19 වැනි සියවසේ අග භාගයේ මෙරට කීර්තිමත් පොලිස් නිලධාරියකු වූ ජෝන් කොතලාවල (1865-1907) පොලිස් පරීක්ෂකවරයා ශ්‍රීමත් ජෝන් ලයනල් කොතලාවලයන්ගේ පියතුමන්ය. මිනිරන් ලොවේ රජු ලෙස කිරුළු පැලඳි දෙන් චාල්ස් හිමෝරිස් ආටිගල හෙවත් ඩී.සී.ජී. ආටිගල මුදලිතුමන්ගේත් මොරවක් කෝරාළලාගේ දෝන පීටර්නැලාඅබේකෝන් ෆොන්සේකා ළමාතැනිගේත් වැඩිමහල් දියණිය වූ ඇලිස් ආටිගල මැතිනිය (1876-1954) ආදරණීය මෑණියන් විය.

වර්ෂ 1897 අප්‍රේල් මස 04 වැනිදා බම්බලපිටිය බම්බලවත්ත සිය පියාගේ නිවසේදී ජෝන් ලයනල් කොතලාවල ළදරුවා මොලොව එළිය දුටුවේය.

මූලිකව මෝදර ශාන්ත තෝමස් විද්‍යාලයෙන්ද ඉන්පසු කොළඹ රාජකීය විද්‍යාලයෙන්ද අධ්‍යාපනය ලැබීය. ඔහුට වයස අවුරුදු 10ක් තරම් කුඩා අවදියේදී පියාගේ අභාවය සිදුවිය. පවුලේ වැඩිමහල් පිරිමි දරුවා වූ ජෝන් ලයනල් කොතලාවලට ජස්ටින් කොතලාවල හා ෆ්‍රීඩා ඇලිස් කොතලාවල යනුවෙන් සහෝදර සහෝදරියන් දෙදෙනකු විය.

එංගලන්තයේ කේම්බ්‍රිජ්හි ක්‍රිස්තු දේව විද්‍යාපීඨයට ඇතුළත්ව අධ්‍යාපනය ලැබූ මෙතුමා පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ ලිපිකරු තනතුරකට ද ඉන්පසු අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුවේ ලිපිකරු පදවියකට ද පත්වූයේය. 1922 සැප්තැම්බර් 15 වැනිදා ලංකා පාබල හමුදාවේ දෙවන ලුතිනන්වරයකු ලෙස අධිකාරි පදවියකට පත් වූ අතර 1924 ඔක්තෝබර් 27 වැනිදා ලුතිනන් තනතුරටද 1929 අගෝස්තු 23 වැනිදා කපිතාන් තනතුරටද 1933 ඔක්තෝබර් 01 දින මේජර් නිලයටද උසස් කරනු ලැබීය. 1939 ජූලි මස 01 දින දෙවනි අණදෙන නිලධාරි වශයෙන් පත්කරනු ලැබ පසුව සක්‍රීය සේවයට කැඳවන ලදුව ඒකකයේ අණදීම එතුමා වෙත පැවරුණි.

1940 ඔක්තෝබර් 01 වැනිදා සිට උපසේවයට මාරු කරන ලද එතුමන් ලුතිනන් කර්නල් නිලයටද 1942 දී කර්නල් පදවියටද උසස්වීම් ලැබීය. රජයේ දේශපාලන ව්‍යාපාරයේ දැවැන්ත කැලඹීම් පැවති වකවානුවක ඩී.එස්. සේනානායක රජයට ශක්තිමත් දායකත්වයක් ලබාදුන් ජෝන් ලයනල් කොතලාවලයන් ක්‍රමයෙන් දේශපාලන ඥානයෙන් පොහොසත් පන්නරයක් ලැබූවෙකු බවට පරිවර්තනය විය.

වර්ෂ 1928 දී පමණ සේනානායක පරපුරේ හා බණ්ඩාරනායක පරපුරේ ඥාතීත්වයන් කැටිව එෆී මන්ත්‍රිනි ඩයස් බණ්ඩාරනායක මැතිනිය සමඟ විවාහ ගිවිසගන්නා ලදී.

ඩී.එස්. සේනානායකයන්ගේ එකම සොහොයුරිය වූ මරියා ෆ්‍රැන්සිස්කෝ හා එෆ්.එච්. ඩයස් බණ්ඩාරනායක, එෆී මන්ත්‍රිනි ඩයස් බණ්ඩාරනායක මැතිණියගේ මවුපියෝ වූහ. විවාහයෙන් පසු ජෝන් ලයනල් හා එෆී මන්ත්‍රිනි ඩයස් දෙදෙනාට දව ලක්ෂ්මිණී කොතලාවල දියණිය උපත ලැබුවාය. වර්ෂ 1944 දී ලක්ෂ්මිණී කොතලාවල දියණිය කොතලාවල පරපුරේ ජෝන් කොතලාවලගේ ඥාති සහෝදර හෙන්රි කොතලාවලගේ පුත්‍රයෙකු වූ හෙන්රි ජෙරල්ඩ් කොතලාවල හා විවාහ විය.

"සිය රටටමයි කවදත්" යන්න ජෝන් ලයනල් කොතලාවලයන්ගේ ජීවිතයේ අභියෝග ජයගත් සුවිශේෂී පාඨය විය. ඒ ඔස්සේ සිය ජීවිතය මෙහෙය වූ කොතලාවලයන් පියාගේ අභාවයෙන් හිස් වූ නිවසේ පාලනය කුඩා වියේදීම භාරගත්තේය.

1916 දී කේම්බ්‍රිජ් සරසවියට ඇතුළුවී එහි අධ්‍යාපනය නිම වීමෙන් සිය රටට පැමිණි ජෝන් කොතලාවලයන් 1924දී ඩී.එස්. සේනානායක මහතාගේ රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවට සහයවීමෙන් දේශපාලනයට මුල් පියවර තබන ලදී. 1931 දී රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව සඳහා කුරුණෑගල කොට්ඨාසයෙන් මැතිවරණයට ඉදිරිපත් වන ජෝන් කොතලාවලයන්ගේ පළමු දේශපාලන රැස්වීමට සිටියේ එකොළොස් දෙනෙකි. ඔහු මැතිවරණය ඉතා සැහැල්ලුවෙන් ජය ගත්තේ සුද්දන්ට ගැතිකම් කරන සිංහල රදළයන්ට විරෙහිව ප්‍රසිද්ධියේ සිය හඬ අවදි කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. ජෝන් ලයනල් කොතලාවලයන් 1931දී වැඩි ඡන්දයෙන් රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවට තේරී පත්වන්නේ ලාබාලතම තරුණ මන්ත්‍රීවරයා වශයෙනි.

ඩී.එස්. සේනානායකයන් ආරම්භ කළ ගොවිජනපද ව්‍යාපාරයන්හි මින්නේරි ගොවිජනපද ව්‍යාපාරය ආරම්භ කිරීමේ භාග්‍යය කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍යවරයා (1931-1935) ලෙස ජෝන් කොතලාවල තරුණ මන්ත්‍රීවරයාට හිමිවිය. ගොවීන් 300ක් මධ්‍යම පාන්තික වැවිලිකරුවන් 100ක් එක්ව මෙම ව්‍යාපාරය ආරම්භ කිරීම සිදුවිය.

ඩී.එස්. සේනානායක රජයේ තරුණ ඇමතිවරයකු ලෙස ජෝන් කොතලාවලයන්ට පැවරුණු භාරදූරම දැවැන්ත වගකීමක් වූයේ ලක්ෂපාන විදුලි බලාගාරයයි.

1940 දී සංනිවේදන කටයුතු භාර ඇමති ලෙස ජන ගී හා ජන කථා සංරක්ෂණ දීප ව්‍යාප්ත වැඩසටහනින් එතුමන් අපේ අතීත උරුමයන් සුරැකීමට දායක වූවේය. ගුණපාල මලලසේකර, මුදලිඳු අබේසේකර, කපුකොටුව වැනි විද්වතුන්ගෙන් එම කමිටුව සමන්විත විය. මෙරට ජාතික සංස්කෘතික පුනරුදයක් උදෙසා එසේ ක්‍රියා කළ එකම දේශපාලනඥයා වන්නේ ද සර් ජෝන්ය.

1953 ඔක්තෝබර් 12 වැනිදා මෙරට තෙවන අග්‍රාමාත්‍යවරයා වීමේ භාග්‍යය හා වගකීම සර් ජෝන් ලයනල් කොතලාවලයන්ට හිමි විය.

රාජ්‍ය තාන්ත්‍රිකව ලොව බොහෝ රාජ්‍ය නායකයන්ගේ ගෞරවාදරයට පත් ශ්‍රී ලාංකීය රාජ්‍ය නායකයා ලෙස 1956.04.12 වැනිදා දක්වා වසර තුනකට ආසන්න කාලයක් එතුමන් සිය අග්‍රාමාත්‍ය කාලය තුළ දේශ දේශාන්තරයන්හි ශ්‍රී ලංකාවේ නාමය ඉහළින්ම ඔසවා තබන්නට සමතකු ලෙස ක්‍රියා කළේය. 1953 සැප්තැම්බර් 26 දින එවකට 28 හැවිරිදි වියේ සිටි බ්‍රිතාන්‍යයේ දෙවන එලිසබෙත් මහා රාජිණියගේ ලංකා සම්ප්‍රාප්තිය සර් ජෝන් අග්‍රාමාත්‍යතුමන්ගේ ජාත්‍යන්තර දේශපාලන සම්පත්වය මැනවින් තහවුරු කරන්නක් විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වූයේ ප්‍රථමවරට ශ්‍රී ලාංකිකයකු මෙරට ආණ්ඩුකාරවරයා කරවීමේ අවස්ථාවෙන්ද සර් ජෝන් ජය ගැනීමයි. ලංකාවේ ආණ්ඩුකාර ධුරය ඉංග්‍රීසීන් යටතේ පැවතියදී සර් ජෝන්ගේ ඉල්ලීම මත රැජිණගේ නියෝගයෙන් ලාංකික ප්‍රථම ආණ්ඩුකාරවරයා ලෙස සර් ඔලිවර් ගුණතිලක මහතා පත්වන්නේ එම ජයග්‍රහණයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසිනි.

1954 දී ශ්‍රී පාදස්ථානයට විදුලිය ලබාදීම සර් ජෝන් මුහුණදුන් තවත් දුෂ්කර ව්‍යාපෘතියකි. එසේ විදුලිය ලබාදීම සැමරීමක් ලෙස එදා ශ්‍රී පාදස්ථානයට සවි කළ විදුලි පහන්වලින් එකක් කඳවල වලව්වේ සවිකිරීමටද එතුමන් අමතක නොකළේය. එය අදටද සක්‍රියව පවතී.

සිය දේශපාලන දිවිය තුළ මෙරට විශිෂ්ටතම විශ්වවිද්‍යාලයක් වූ පේරාදෙණිය සරසවියේ ගොඩනැගිලි නිර්මාණයට දායකවීමටද එතුමන්ගේ සේවා කාලය තුළ හැකි විය. ලේක්හවුස් අධිපතිව සිටි ඩී.ආර්. විජේවර්ධන මහතාගේ සහය ඇතිව ලෝක ප්‍රකට නගර නිර්මාණ ශිල්පියකු වූ සර් පැට්‍රික් නමින් සම්මාන ලැබූ මහාචාර්ය ඇබර් කෝම්බි මහතාගේ දායකත්වය තුළින් පේරාදෙණිය සරසවියේ නිර්මාණයට එතුමන් ප්‍රබල සේවාවක් ඉටු කළේය.

1931 - 1935 දී කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් පිළිබඳ අමාත්‍යධුරයෙන් පසු 1936 දී යළිත් වරක් නිතරගයෙන් රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවට පත්වී ය. 1939 දී දෙවැනි ලෝක මහා සංග්‍රාමයේදී හමුදා පාලන මධ්‍යස්ථානයේ සාමාජික ධුරයක් දැරුවේය. එසේම පශ්චාත් යුද තත්ත්වය පිළිබඳ කාරක සභාවේ සභාපතිත්වය දැරිය. 1946 අලුතින් පිහිටවූ එක්සත් ජාතික පක්ෂයේ උපසභාපතිවරයකු වූයේය. 1947 දී දෙඩන්ගස්ලන්ද ඡන්ද කොට්ඨාසයේ මන්ත්‍රීවරයා වශයෙන් පත් කරනු ලැබ අනතුරුව ගමනාගමන හා රජයේ වැඩ පිළිබඳ ඇමතිධුරය දැරූ එතුමන් 1951 පාර්ලිමේන්තු සභානායක පදවිය ද හෙබවීය.

ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල මහතා සිය ජීවිතයේ වැඩි කාලයක් ගත කළේ රත්මලාන කඳවල වත්තේ පිහිටි වලව්වේය. කලාව අගයන්නකුගේ කලාගාරයක් ලෙසත්, ලේඛකයෙකු, ශාස්ත්‍රඥයෙකුගේ දැනුම් කෝෂ්ඨාගාරයක් ලෙසත් සොබා දහමේ නේකවිධ ගස් වැල් මලින් හා සුන්දර සතා සිවුපාවුන්ගෙන් යුත් පාරිසරික සෞන්දර්යයෙන් ආඪ්‍ය වූ සිත නිවන විවේකී පාරිසරික කලාපයක් ලෙසද එදා කඳවල වත්තත් කඳවල වලව්වත් දෙස් විදෙස් කාහටත් නිදහස් ආස්වාදජනක සොඳුරු තෝතැන්නක් විය.

කඳවල වත්ත අක්කර 100ක භූමි භාගයකින් සමන්විත විය. 1925 දී කඳවල වලව්ව සඳහා මුල්ගල් තබා 1926 වැඩ නිමවූ 1927වර්ෂයේ සිට සිය ජීවිත කාලය පුරාවටම එතුමන්ට සෙවණ දුන් නිවස එය විය.

කාටුන්වලට ප්‍රිය කළ සර් ජෝන් සුප්‍රකට කාටුන් චිත්‍ර ශිල්පී ඕබ්‍රි ඒ. කොලට් ලවා සිය කාර්යාල කාමරයේත් කඳවල වලව්වේ බිත්තිවලත් විකට කාටුන් ඇන්දවීය. ඒ අනුව දෙවන රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ සාමාජිකයින් 48 දෙනාගේ විකට රූ එතුමන්ගේ කාර්යාල කාමරයේ බිත්ති මත අදටද හොඳින් ආරක්ෂිතව දකින්නට ඇත.

සිය ජීවිතයට සෙවණ දුන් කඳවල වලව්ව සහිත අක්කර 47ක සම්පූර්ණ භූමියම බොහෝ කලක සිට එතුමන්ගේ සිතේ පැවති අරමුණක් වෙනුවෙන් ආරක්ෂක විද්‍යාපීඨයක් සඳහා 1979.07.11 වැනිදා එවකට ජේ.ආර්. ජයවර්ධන රජයට පවරා දෙනු ලැබීය.

වසර 83ක් ආයුවිඳ 1980 ඔක්තෝබර් මස 02 වැනිදා මහාමාන්‍ය ජෙනරාල් ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල නම් මහා යුග පුරුෂයා සිය අවසන් හුස්ම හෙළුවේය.

ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල අනුස්මරණ කෞතුකාගාරයේ
භාරකරු පුරාවිද්‍යාඥ
මංජුල කරුණාතිලක